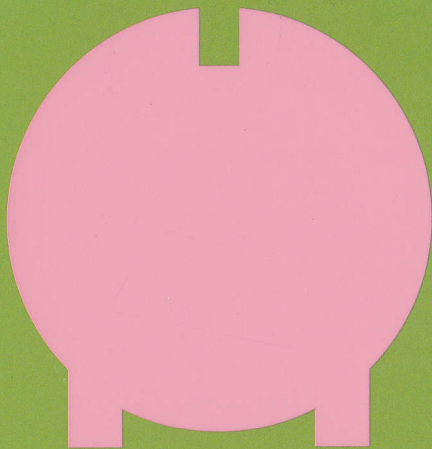

Libris
respect pentru oameni și cărți

Cum să-ți faci mai puține griji cu privire la bani

John Armstrong

**THE
SCHOOL
OF LIFE**

 VELANT
CĂRȚI ÎNSEMNATE.

Libris.RO

Respect pentru oameni și cărți

**JOHN
ARMSTRONG**

Cum să-ți faci mai puține griji cu privire la bani

Traducere din limba engleză
de Alex Moldovan

 VELANT
CĂRȚI ÎNSEMNATE.

1. Ce înseamnă, de fapt, grijiile legate de bani?

Par să existe patru mari tipuri de griji legate de bani:

1. *Fără ei, viața mea va fi plină de suferințe și complicații.* Voi fi umilit pentru că nu am suficienți bani pentru a mă proteja. Voi avea un statut social modest.
2. *Banii mă vor obliga să-mi petrec o mare parte a vieții doar făcând destui bani ca să mă descurc.* Asta n-ar fi un dezastru total; doar că ar însemna mult mai puțină împlinire, satisfacție și eforturi realizate decât mi-aș dori. Îmi voi petrece o mare parte din timp gândindu-mă la plata datoriilor și la cardurile de credit în loc să mă ocup de problemele cu adevărat importante. Mai mult, banii sunt extrem de nesiguri. Îi economisești și apoi rămâi fără ei din cauza unei căderi a pieței.
3. *Voi rata lucrurile bune după care tânjesc.* Nu voi locui într-o casă frumoasă, nu voi conduce o mașină elegantă, nu voi merge în vacanțe fabuloase, nu voi simți căldura și confortul care presupun că derivă din siguranța financiară. Și asta mă face să fiu furios pe mine și pe lume. Îmi fac griji că îmi voi rata viața, iar cauza va fi incapacitatea mea de-a mă descurca mai bine cu banii.
4. *Banii sunt ca un virus.* De dragul banilor oamenii fac lucruri îngrozitoare. Banii par să funcționeze potrivit unei logici care n-are nicio legătură cu meritele, suferința sau dreptatea. E ca și cum soarta, fără un motiv anume,

stabilește că *această* persoană va trudi și va cerși, în timp ce *acea* persoană va primi rapoarte despre sume foarte mari de la agenții de bursă. Întreg sistemul pare copleșitor – nici eu, nici oricine altcineva nu poate face nimic în această privință.

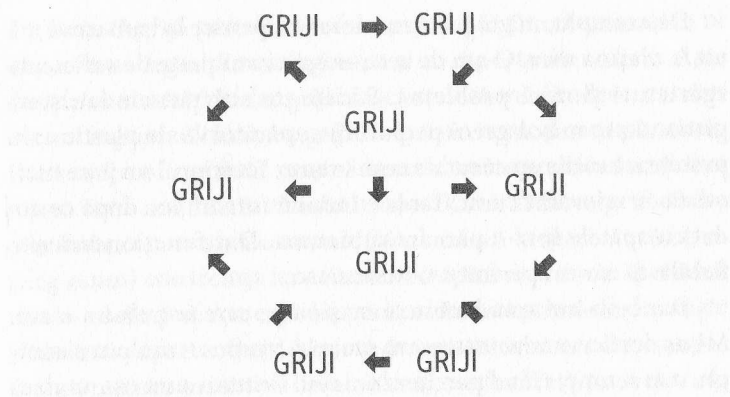
Dacă vrem să facem ceva în legătură cu grijile noastre trebuie să le înțelegem înainte de-a încerca să reacționăm imediat la ele. De unde vin grijile? Ce se ascunde în spatele lor? De ce suntem cu adevărat îngrijorați? Progresăm doar atunci când ne transformăm anxietățile în întrebări specifice. Asta atâta vreme cât le transformăm în întrebările corecte.

Grijile legate de bani apar pentru că nu putem oferi răspunsuri suficient de precise la următoarele întrebări:

1. De ce am nevoie de bani? Cu alte cuvinte, ce e important pentru mine?
2. De câți bani am nevoie ca să fac asta?
3. Care e calea cea mai bună pentru a face rost de bani?
4. Care sunt responsabilitățile mele economice față de ceilalți?

Aceste întrebări sunt în strânsă legătură cu grijile de la care am pornit. Întrebările sunt complexe, dar au răspunsuri concrete.

Tendința noastră naturală e să trecem de la o grijă la alta; schimbăm subiectul, ca să zicem așa, dar n-ajungem, de fapt, nicăieri:

E de dorit să păstrăm grijile în minte pentru a le putea transforma în întrebări autentice:

GRIJI → ÎNTREBĂRI → RĂSPUNSURI

Poate părea pedant că subliniem acest lucru. Dar e un principiu important. Nu vom face niciodată progrese în abordarea grijilor legate de bani dacă nu recunoaștem că ele provin dintr-o serie de chestiuni mai profunde. Iar aceste chestiuni au legătură cu valorile noastre, cu modul de viață și cu perspectiva asupra vieții. Grijile noastre – atunci când e vorba de bani – au la fel de mult de-a face cu psihologia cum au cu economia și la fel de mult pe cât au de-a face cu sufletul, au și cu contul bancar.

Deci prima sarcină e să ne cunoaștem grijile și să le găsim originea în chestiunile profunde. E foarte posibil ca, la o primă analiză, grijile să fie cam vagi. De multe ori chiar nu știi cu privire la ce îmi fac griji. Asta nu înseamnă că necazul meu n-are niciun motiv, ci doar că nu știi foarte exact cauza.

De exemplu, mă îngrijorez adesea cu privire la bani când mă uit la mașina mea. O am de zece ani și a avut parte de suficiente zgârieturi și mici probleme. Scoate un scârțâit ciudat; ștergătoarele se mișcă greoi pe parbriz; apărătorile de plastic care protejează roțile au căzut de ceva vreme. Interiorul nu pare niciodată cu adevărat curat. Tabla e îndoită într-un loc după ce am dat cu spatele într-o parcare subterană. Dar funcționează și e fiabilă. Și nu-mi permit s-o înlocuiesc.

Dar ceva îmi spune că nu e mașina pe care ar trebui s-o am. Mi-aș dori ceva mai interesant sau mai frumos – sau pur și simplu mai scump. Când parchez la clubul de tenis sunt ușurat dacă mai sunt și alte mașini modeste și (mi-e rușine, dar acesta e adevărul) mă deranjează să văd mașini mai elegante.

Anxietatea mea e provocată de gândul că am rămas cu mașina asta pe cap, că n-o să am parte niciodată de ceva mai bun: că n-o să-mi permit niciodată să mă bucur de mașina mea.

Când mă uit la mașină îmi fac griji cu privire la bani – dar care e sursa anxietății?

Această grijă pare să nu aibă neapărat legătură cu mașina în sine, ci mai degrabă cu imaginația și cu raporturile sociale. Așadar, de ce anume îmi fac griji? Dacă stau să mă gândesc, constat că sunt îngrijorat că nu am grijă de lucruri în mod corespunzător. Dacă aș fi avut grijă de mașină în mod corespunzător, ar fi fost într-o stare mai bună. Atunci nu mi-aș mai fi făcut griji că are zece ani și e o mașină comună. Când mă uit la mașină, văd (înțeleg acum) consecința lenei mele – a faptului că amân mereu să rezolv micile probleme, că nu curăț niciodată scaunele din spate și așa mai departe. Grija e legată de caracterul meu. Iar cumpărarea unei noi mașini – ceea ce ar fi o adevărată povară – nu m-ar face să mă simt mai bine. De fapt, cred că ideea unei mașini noi are de-a face cu un nou început: data viitoare, îmi spun în secret, voi avea grijă de mașina mea. Dar asta e o iluzie. N-am făcut-o până în momentul acesta. De ce s-ar schimba ceva acum?

E semnificativ faptul că „obiectul“ grijii e departe de-a fi clar. Asta înseamnă, după cum am spus, că problema principală e să gândești, nu să te rezezi să găsești o soluție.

Să luăm un alt exemplu: devin anxios când vine vorba de un anume hotel din Veneția. Când mă gândesc la asta – este extrem de elegant și de fermecător și înspăimântător de scump – mă simt frustrat și descurajat. Mă gândesc cu dezgust la contul meu bancar subțire. Nu îmi voi permite niciodată să mă cazez acolo. Desigur, există milioane de lucruri pe care nu mi le pot permite, milioane de hoteluri scumpe. De ce-mi fac griji cu privire tocmai la acest hotel?

Dacă stau să mă gândesc, îmi dau seama – pentru prima oară – că asociez acest hotel cu celebrități pe care le admir. Cred că John Ruskin a stat acolo. Sunt destul de sigur că scriitorul Cyril Connolly a făcut același lucru, la fel și istoricul Kenneth Clark. Pentru mine, hotelul înseamnă asta: poți fi ca ei. Cu toate

acestea, ideea pare prostească odată ce e analizată la rece. Faptul de-a sta acolo nu m-ar face deloc le seamăn cu adevărat. Dar asta sugerează că grija mea n-are de-a face, până la urmă, cu banii. Este o grijă cum că, în comparație cu acești oameni pe care îi admir, eu sunt nehotărât și lipsit de curaj. Acestea sunt preocupările care trebuie abordate; dar răspunsul nu e de găsit într-un hotel de lux.

O alta grijă legată de bani e aceea că, atunci când vor crește, copiii mei nu vor face destui bani. Încerc să găsesc căi de-a economisi acum pentru a le asigura viitorul. Dacă pun deoparte o mică sumă de bani săptămânal, ce dobândă se va acumula peste cincizeci de ani? (Desigur, termenul e prea îndepărtat pentru a fi de vreun ajutor.) Dar grijile reale, îmi dau seama acum, sunt legate de independența lor interioară și de absoluta imposibilitate de-a cunoaște viitorul. Poate că nu le va păsa de ceea ce mi se pare mie important. Mă confrunt cu faptul că nu mi-i pot imagina crescând. Cum e posibil ca fetița care se joacă în nisip să aibă un venit mediu? Grija mea, așadar, este existențială: copiii mei vor crește și vor lua hotărâri de unii singuri; se vor desprinde de mine.

Adesea știm care e problema pentru care avem nevoie de o soluție. Grijile mele, în acest caz, sunt în mod clar doar parțial legate de bani. Ele au legătură și cu faptul de-a fi plăcut, cu bunăstarea copiilor mei, cu relația pe care o am cu propriile speranțe secrete de împlinire și realizare, precum și cu coerența propriei vieți. Dar, desigur, acestea sunt puncte de pornire destul de vagi. Am putea fi tentați să spunem că deoarece sunt vagi, pot fi lăsate la o parte. De fapt, *tocmai* pentru că sunt vagi necesită o atenție sporită și clarificare.